

TORI AMOS AMERICAN DOLL POSSE

Ena izmed najboljših ameriških čudežnih otrok vseh časov, Tori Amos, ljubka čudakinja, ki bo konec junija v svojo čudaškost potegnila slovensko prestolnico, je izdala svoj deseti studijski album. Začne ga z obtožujočo Yo George, ki »salutira« najboljši nepriljubljenemu Georgu Združenih držav. Čeprav je besedilo močno, je kompozicija skorajda vljudna in mirna in ne napoveduje tistega, kar sledi. In ravno zato te Tori s svojim preigravanjem klavirja in energetskega izpovedovanja čustev, trkanja na tvojo vest, podzavest in potlačene sanje, bolečino in spoznanja, ne bo pustila ravnodušnega. Njena energija, ki jo čutiš skozi glasbo, v kateri se s svojimi člani skupine neverjetno ujame, kot bi pristal sredi jam sessiona, je nalezljiva in tako živahna ni bila že kar nekaj let. Ženska, ki ne bo prenašala nobenega sranja ali nakladanja, ti bo vse povedala naravnost v obraz. Si upaš?

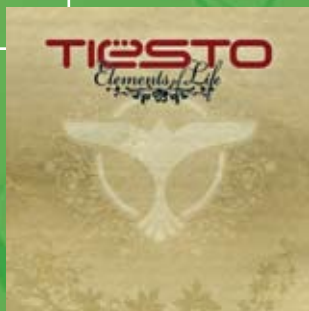
★★★★★

★★★

BJÖRK VOLTA

Čudaško poletje nas čaka. Gospodična, ki si verjetno brez večje konkurence zasluži krono naj čudesa glasbenega sveta, je ena izmed tistih, ki jo bodisi ljubiš, bodisi sovražiš. Vmes ne bo šlo. In z Volta se islandska cepetavka vrača nazaj k svojim koreninam; glasbeno in izvajalsko. Včasih se zdi tako neverjetno čudaška, da se sprašuješ, ali je vse skupaj poza in poskus biti čimbolj nenavadna in psihotična, ker to od nje pričakujemo oziroma ker vsi samo še čakamo, koliko bolj čudaška sploh še lahko postane. Björk je pač takšna in v svojo glasbo je vključila nenavadne ladijske sirene, galebe in islandsko žensko pihalno godbo. Še vedno se zdi, da včasih poje popolnoma neodvisno od spremljajoče glasbe. Pravijo, da so vsi geniji čudni. Karkoli že je, čudna genialka ali samo čudna, njena besedila so tista, ki razočarajo, saj spominjajo na nedoraslo najstniško vzklikanje z jasnimi poantami, a brez globine.

★★★★★

PORCUPINE TREE FEAR OF A BLANK PLANET

Še eni čudaki za psihiatrično zbirko. Angleški fantje, ki sovražijo predalčkanje svoje glasbe kot progresivni rock in vztrajajo na tem, da njihova glasba nikakor ni kompleksna, so tokratni album spremenili v skorajda EP, saj je na njem le šest skladb. Vendar je to cel album, ker pesmi skupno nanesejo 50 minut glasbe; najkrajša se zaključi malo po petih minutah, najdaljša pa teče kar precej v osemnajsto minuto. Sem ter tja dobiš občutek, da si se znašel sredi filmske glasbe, namensko pisane za spremljanje dogodivščin drugih ljudi. Hkrati te premetavajo iz mehkih zvokov v ritmično bobnanje, ob spremljavi sanjavega glasu pa se prej ali slej bodisi izgubiš, bodisi pozibavaš in slediš vsem različnim zvokom, ki se znotraj njihovih stvaritev prepletajo. Če ti po prvem poslušanju ne bodo všeč, jim daj še eno možnost. In dve. In tri. Vredno bo.

★★★★★

DJ TIËSTO ELEMENTS OF LIFE

Tudi s Tiëstom boš odletel nekam v višave, v nebo, na drug planet. Ten Seconds Before Sunrise je šele začetek, ki mu sledijo Driving to Heaven in Bright Morningstar. Vse omenjene se svetijo v Tiëstovem značilnem epičnem zvoku, ki presega vse navadne DJ-evske in trance skladbe ter jim daje globino. Tudi tokrat je v svojo sredo in v studio povabil goste, ki so album popestrili in mu dodali svojo noto. Prav zato je skupek skladb tako raznolik in pester. Posebni efekti in glasbeni dodatki, ki prevevajo ritmične udarce, so le del drugačnosti. Gostujoči glasovi interpretirajo skladbe na svoj način, jim dajo različne občutke, dožemanja in doživljanja. BT, ki je ponovno sodelovala s Tiëstom, s svojim močnim vokalom zahteva vse in še več in te ne izpusti iz krempljev, dokler se ne začneš zibati v njenem ritmu. Zapri oči in se predaj ritmom. Naj te popeljejo v svojo razlago elementov življenja.

elektronelektro

DOJEMANJE ZUNANJEGA ZVOČNEGA SVETA, NJEGOVA INTERPRETACIJA, UČENJE IZ NJEGA IN PREDVSEM ČUSTVEN ODZIV NANJ SO ODVISNI OD POSAMEZNIKOVE ZAVESTI. TO SPOZNAVANJE JE V PREJŠNJEM STOLETJU ODPRLA VRATA NOVEMU EDINSTVENEMU ŽANRU, NOVI VEJI ESTETIKE, KATERE NAMEN JE POMAGATI POSLUŠALCU PRI INTIMNEM MISELNEM POTOVANJU, NAJSI BO TO SANJARJENJE, SPROŠČANJE ALI SOOČANJE Z DOSLEJ NEZNANO PERSPEKTIVO ŽIVLJENJA.

Najzgodnejši poskusi ustvarjanja glasbenih pokrajin so pripisani francoskemu skladatelju Pierru Schaefferju, ki je po II. svetovni vojni skušal z izrezovanjem magnetnega traku in manipuliranjem z gramofoni, uporabo nenavadnih instrumentov, snemanja zvokov iz okolja in eksperimentiranja z njimi sestaviti glasbene kompozicije. Ameriški skladatelj John Cage je v 50. letih šel še dlje: v svoji zloglasni skladbi 4'33, ki je sestavljena iz treh delov tišine, je hotel poslušalcu dati največ, kar lahko – soustvarjanje glasbe s pomočjo dojemanja okolja.

Pričetek vesoljske dobe človeštva je vzbudil nova čustva, povezana z brezmejnimi prostranstvi vesolja. Nova miselnost se je vpila najprej v rock generaciji 60. in 70. let (Pink Floyd, Can, Gong), kasneje pa pri prvih poskusih elektronske glasbe, ki je za vedno spremenila svet (Tangerine Dream, Kraftwerk, Popol Vuh, Jean Michel Jarre, Vangelis). Tako je sredi 70. let prejšnjega stoletja britanski elektronski glasbenik Brian Eno, znan tudi kot oče ambienta, skoval izraz »ambientalna glasba«, da bi opisal svojo glasbo, katere osnovni namen je bil poslušalcu – pasivno ali aktivno – učinkovito omogočiti notranji prostor za razmislek.

Privlačnost ambientalne glasbe je bila predvsem v tem, da je lahko zlivala raznovrstnost glasbenih stilov. Odprla je pot številnim podzvrstev, kakor so world music, new age, synth pop in vplivala na številne pop glasbenike (Depeche Mode, U2). Osemdeseta leta prejšnjega stoletja je zaznamoval predvsem prebitek nekakovostnih kompilacij, najbolj znanih po zvokih narave (zvoki morskega življa), namenjenih izključno pasivni sprostitvi.

V zatonu kompilacijskega buma se je pojavil prepород v 90. letih, kateremu se gre največ zahvaliti rave kulturi, ki je ambient razširila še dlje v zvrsti, kot so ambient house, ambient techno, intelligent dance music in ambient dub (The Orb, Aphex Twin, Future Sound of London, Autechre, Massive Attack, Portishead, Boards of Canada). Kljub nekomercialnemu značaju pa je zaradi svoje privlačnosti popularna ambientalna glasba, danes med mladino še najbolj znana kot chillout, ena najbolj razširjenih zvrsti na svetu.

<http://en.wikipedia.org>
www.ambientmusicguide.com

ZANIMIVE PODZVRSTI AMBIENTA

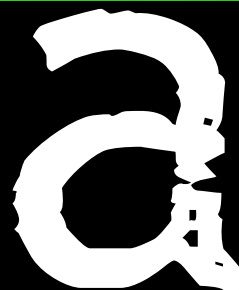
★ SPACE MUSIC

Ustvarjalci vesoljske glasbe se skušajo čim bolj oddaljiti od konvencionalne melodične in ritmične glasbe, izpuščajo tudi vokal, da bi poslušalcu nudili občutek letenja, lebdenja in nasploh prostorske zavesti. Ta podzvrst je našla navdih predvsem v tehnološkem razvoju človeštva (razvoj vesoljske tehnologije). Predstavniki so Brian Eno, Vangelis in Tangerine Dream.

★ ORGANSKI AMBIENT

Označuje ga združba elektronskih, električnih in akustičnih instrumentov in se marsikdaj poslužuje tudi vplivov world music, še posebej pri ritmiki. Poudarja prepletenost, povezanost in enotnost vseh zvokov v skladbi. Sem prištevamo tudi pionirja ambientalne glasbe kot take, Briana Ena. To so skladatelji, ki čutijo močnejšo povezanost z naravnimi zvoki kakor z disko glasbo: Robert Rich, Steve Roach in Dirk Serries (znan bolj kot Vidna Obama).

tekst: Dino Lalic / foto: Bojan Stepančić

★ AMBIENT, NAVDIHNJEN Z NARAVO

Glasbo sestavljajo posnetki in sampli zvokov, ki se pojavljajo v naravi ali pa spominjajo nanjo. Velikokrat se uporabljajo kot loopi, majhni zvočni delčki, ki se ponavljajo. Sampli izhajajo iz naravnih ali urbanih okolij in so organizirani tako, da oponašajo instrumente ali pa so postavljeni tam zaradi naključnosti. Najbolj znani predstavniki so Biosphere, Mira Calix in Chris Watson.

★ TEMAČNI AMBIENT

Je hibrid ambientalne glasbe in industrialne eksperimentalne glasbe. Celotne skladbe lahko temeljijo na zvočnih posnetkih, ki so posledica šumenja mikrofonov, zvočnikov, telegrafskih žic ipd. Uporabljeni sampli so tako obdelani, da jih v prvotni obliki ni več moč prepoznati. Temačni ambient je značilen za izvajalce, kakor so Coil, Controlled Bleeding, Lustmord, Hafler Trio, Autechre, Aphex Twin in tudi Robert Fripp.

★ POLITIČNA AMBIENTALNA GLASBA

Kdor je mislil, da se političnih tematik z ambientalno glasbo ni mogoče dotakniti, se je pošteno motil. Aktivizem, pomenljiva grafična podoba albumov, sporočilne ilustracije in fotografije so vse del podzvrsti, katere najvidnejši ustvarjalec je Terre Thaemlitz. Njegov namen je bil predvsem razbiti ustaljeno pot umetnik-poslušalec-okolje in vzpodbuditi aktivizem.

★ AMBIENT DEVETDESETIH

Sem sodijo stili, ki so se pojavili v 90. letih in so rezultat zlitja dotedanje ambientalne glasbe z rave kulturo. Glasbeniki uporabljajo ambientalno glasbo brez ritmične podlage in jo združujejo z downtempo elektroniko. Pojav je najbolj znan kot chillout, ambient techno, ambient dance in ambient dub, znani izvajalci pa so Aphex Twin, Autechre, Boards of Canada in The Orb. Najbolj razširjena podzvrst je hkrati najbolj sodobna in zato bližje mlajši generaciji.

★ AMBIENT V FILMU

Z množičnim odzivom na uspeh filma Odiseja v vesolju (1969) in s kultom, ki je sledil, je bilo filmskim ustvarjalcem kaj kmalu jasno, da ima lahko primerna glasba na gledalca neverjeten učinek. Glasba kot zvočni medij in film kot vidni sta se tedaj združila na dotedaj še neviden način. Ambientalna revolucija je tako pisala novo zgodovino filma. Le redki so znali dobro kombinirati oboje, a komur je uspelo, je iz gledalcev izobilje še posebno tenkočutnost. Režiserji, kot so David Lynch, Steven Soderbergh, Werner Herzog in mnogi drugi se zelo radi poslužujejo simbioze glasbe in filma. Nepozabni filmi, kot so Traffic, Solaris, Vanilla Sky ali novejši Prestige ali The Fountain se vsi ponašajo z nepozabnim vzdušjem.

★ PRIPOROČENIH 5

★ AIR

Francoski duet, ki ga sestavljata Nicolas Godin in Jean-Benoit Dunckel. Njuna glasba je označena preprosto kot »electronica«, glasbena industrija pa ju predalčka tudi v trip-hop, downtempo in pop. Navdih so jima nudili zvoki sintisajzerja iz 70. let: Jean Michel Jarre in Vangelis, pa tudi Pink Floyd ter Tangerine Dream. Duet je odgovoren za soundtrack filma Izgubljeno v prevodu režiserke Sophie Coppole.

Priporočena albuma: 10 000 Hz Legend (2001) in Talkie Walkie (2004).

www.intainet.net

★ BOARDS OF CANADA

Škotski duet (sorodstveno brata) je zaznamovalo izvirno poigravanje z zvočnimi posnetki diktafona. Ustvarjalca sta se vseskozi izogibala medijskim lučem in skušala leto za leto proizvesti čim bolj amorfne albume. Menita, da je celoten smisel ustvarjanja glasbe približevanje lastni ideji, predstavi popolnosti. Brata še zmeraj postavljata nove standarde sodobnega ambienta in sta mnogim velikanski vzor ter navdih.

Priporočena albuma: Music Has the Right to Children (1998) in In A Beautiful Place Out In The Country (2000). www.boardsofcanada.com

★ AMON TOBIN

Britanski DJ je znan po zlivanju samplanega jazza in sodobne plesne glasbe, drum and

bassa ter sambe. Ozračja, ki jih ustvarja, so nasičena s skrivnostnostjo in napetostjo. V poslušalcu vzbudi čustva nenehnega pričakovanja in včasih zajadra tudi v neprijetne vode akustičnega kaosa. Je izjemno spoštovan in priznan DJ, svojo skladateljske kvalitete pa je pokazal tudi s soundtrackom madžarskega filma Taxidermia.

Priporočena albuma: Bricolage (1997), Permutation (1998). www.amontobin.com

★ ZERO 7

Britanski downtempo duet, nominiran za Grammy nagrado, je prikazan tudi kot britanska različica Air. Kritiki ju uvrščajo v žanre, kot so downtempo, acid jazz in trip-hop. Kot producenta sta sodelovala s številnimi priznanimi glasbeniki: Radiohead, Lenny Kravitz in Pet Shop Boys, prav tako pa sta dobitnika številnih nagrad, omenimo le »Best Newcomer« nagrado na podelitvi Muzik Awards.

Priporočena albuma: When It Falls (2004) in The Garden (2006). www.zero7.co.uk

★ SIGUR RÓS

Islandski post-rokerji so zasloveli predvsem po eterični zvočnosti in falsetto vokalju pevca, ki igra kitaro z violinskimi lokom. Njihova pesem Untitled #4 je postala znana širom po svetu potem, ko so jo uvrstili na soundtrack filma Vanilla Sky. Besedila so včasih nerazločne besede in nerazumljivo momljanje, saj Sigur Rós menijo, da je njihova interpretacija odvisna le od poslušalca in osebne izkušnje.

Priporočeni albumi: Ágætis byrjun (1999), () (2002) in Takk (2005). www.sigur-ros.co.uk

SPLETNI RADIO

- ★ www.loungingsound.com
- ★ <http://jrabold.net/radio/2hea.shtml>
- ★ www.di.fm
- ★ <http://somafm.com>
- ★ www.sky.fm/ambient

ambient